СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 16. — Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 19. січня, 1923.

VOL. XXXI. — No. 16. — Jersey City, N. J., Friday, January 19, 1923. — THREE CENTS

ВЖЕ СКОРО КІНЧИТЬСЯ ЗБІРКА НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

Українські громади: Подбайте в найблизших днях, щоби кожда з Ваших громад була достойно заступлена у загальній збірці на Фонд Негайної Допомоги!

Уряд покінчує фармерську війну проти страйкарів в Арканзо.

ЛИТЕЛ РАК, Аркензо, 17. січня. — Завдяки стараниям місцевого шерифа та суду вдалося застановити дальші вибухи заворушень проти страйкуючих зелізничих робітників.

До суду зголосилося двох страйкарів з зізнаннями на себе, що вони підпалили зелізничий міст. Суддя засудив кождого з них на 7 літ вязниці. Богато страйкарів, завізваних до суду, не зявилося на росправу, видно зі страху перед лінчом.

Ґубернатор стейту наказав розвести слідство над лінчом страйкаря. Провідник страйкарів П. Венебел заявив, що товпа, котра повісила страйкаря, мучила жінки страйкарів.

ПОЧИНАЮТЬ КОНФЕРЕНЦІЮ В СПРАВІ ВУГЛЯ.

НЮ ЙОРК, 17. січня. — Завтра починається тут конференція представників майнерської юнії та властителів копалень вугля з центрального вуглевого округа ,що обіймає стейти Илинойс, Индіяну, Огайо та західну часть Пенсилвенії. Будуть вони старатися дійти до якоїсь згоди в справі умов праці, які мають обовязувати в тім окрузі від 1. цвітня.

Кожда сторона заявляє, що вона бажає мирної полагоди спірних питань. Рішенне конференції буде відноситися до яких 450,000 робітників вуглевого промислу.

ЗАКЛИК ДО АМЕРИКИ ПОМАГАТИ ЕВРОПІ.

ВАШІНҐТОН, 17. січня. — Так званий Комітет Сто для Заграничних Справ при Національній Горожанській Федерації, що має на ціли довести до кращого порозуміння межи підприємцями та робітниками, застановлявся нині в довгій дебаті над внесеннем Д. Тобина, скарбника Американської Федерації Праці, після котрого Комітет Сто мавби зложити якусь постійну організацію для поширення серед американської суспільности кращого знання межидержавних подій.

По дебаті плян Тобина принято, і постійна організація візьметься за працю коло збирання та розширювання серед Американців фактів про заграничну політику з тою цілю, щоби дати їм підклад до розумного осуду в заграничних справах.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ АНҐЛІЙСЬКОГО ДОВГУ БЛИЗКА РОЗБИТТЯ.

ВАШІНҐТОН, 17. січня. — Конференція межи анґлійськими та американськими державними представниками, що відбувається тепер у Вашінґтоні та радить над способами сплати анґлійського военного державного довгу, опинилася на мертвій точці. Її грозить розбитте, і анґлійські представники відай вернуть до Анґлії з нічим.

Спірною точкою межи представниками двох урядів є питанне процентової стопи. Хоч конференції були тайні, мимо сього вийшло на верха, що анґлійські представники домагалися зниження відсотків до 3 процентів, на що американські учасники конференції не могли згодитися, знаючи, що американський конґрес, котрий ще буде мав потвердити згоду осібним законом, такої стопи не приняв би.

Анґлійські представники заявляють, що таке зірванне, колиб воно справді наступило, не означалоби ще повного зірвання; анґлійські представники моглиб поїхати до Анґлії і переконати уряд, що становище Америки оправдане, і вернути назад з ширшими повновластями.

НЮЙОРКСЬКИЙ ҐУБЕРНАТОР ПОМИЛУВАВ АЙРИСЬКОГО АНАРХІСТА.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 17. січня. — З приводу обняття свого уряду, новий нюйорський демократичний ґубернатор Смит помилував айриського синдикаліста та юнійного провідника Джеймса Дж. Ларкина, котрий був засуджений за „злочинну анархію" на пять літ вязниці.

В своїм акті про помилуванне Смит заявляє, що Ларкин поповнив тяжкий злочин, але він відсидів за нього досить, бо майже цілі два роки.

Ларкина сейчас пущено на волю. З огляду на те, що кількох членів стейтової леґіслятури просило за другими синдикалістичними провідниками, що також сидять в стейтових вязницях за подібні злочини, сподіються, що Смит помилує також їх.

Помилуванне Ларкина є ударом для консервативного фанатизму, що був розсівся в нюйорськім стейті за републиканської адміністрації.

СЕНАТ ХОЧЕ ЗНАТИ ДОКЛАДНО ПРО БОЙДЕНА.

ВАШІНҐТОН, 17. січня. — У відповідь на резолюцію сенатора Робинсона, завзиваючу департамент стейту подати сенатови повні інформації про діяльність американського неофіціяльного представника („наглядника") при аліянтській репараційній комісії, секретар стейту відповів, що Бойден має довіря американського уряду.

ПРОГРАМА ПОСТУПОВОГО ҐУБЕРНАТОРА

ГАРИСБУРҐ, ПА., 16. січня. — З нагоди своєї інавґурації (поставлення на уряд) поступовий ґубернатор стейту Пенсилвенії, Піншов, заявив, що цілю його уряду буде: пригнати зі стейту всі салуни; запобігати безправній продажі алькоголю охороняти працюючі діти, жінки та мущини; ломити централізацію уряду; зрівнати податки; зменчити видатки стейту: і т. п.

ПОДВІЙНИЙ КЛОПІТ КОРАБЛЯ

Анґлійський корабель „Дорин" вислав з повного океану бездротну телеграму, благаючи о ратунок, бо страшна буря грозить йому неминучим затопленнем. Телеграму дістав прибережний ратунковий уряд, і сей зараз вислав на поміч прибережну ратункову лодь „Тампа".

Ся справді вспіла на час підїхати до „Дорина" та вратувати його від затоплення, однак команданти „Тампи", які є федеральними урядниками, відкрили серед ладунку „Дорина" 3,000 бочок алькоголю, який везено з островів Західної Індії на збут на нюйорськім ринку. Урядники, взявши під свою команду вратований корабель не лищень як ратівники, але яко сторожі уряду.

СМЕРТЬ РОБІТНИКА

В нюйорській дільниці Бронксі погиб засипаний вуглем 36-літний робітник Джордж Елерс. Він працював для одної зелізничої компанії, відгортаючи вугля, що падаючи рівчаком в величезний збірник, розскакувалося на боки. Підчас такої праці він відай пожитнувся й впав в пивницю на вугле, а вугле сипалося на нього, поки робітник в горі не завважав його неприсутности та не задержав спаду вугля. Сталося се однак аж в кілька мінут по його упадку, коли на нещасного злетіло вже кільканайцять тон вугля. Заряд, довідавшися про випадок, заставив сейчас партію робітників відкопувати живцем погребаного, але заким його відкопали, він вже був неживий.

ПРИМІРНІ СЕЛА В ГАЛИЧИНІ

Села Острів Чорний і Руда Фільварків можуть послужити приміром жертвенности для других сіл і громад. Оба ті села приводом свого пароха о. Петра Курчаби зложили в дуже короткому часі около пів міліона на народні цілі, причому деякі господарі жертвували поважніщі суми. (Олекса Ілечко — 30,000, Гриць Пашко Мартина — 20,000 і т. п.).

ДЕ БУДЕ У. Н. ХОР?

JANUARY

Tues. 30th — Kansas City, Missouri Convention Hall.
Wed. 31st—Leavenworth (?)

FEBRUARY

Thurs. 1st—Omaha, Nebr. Auditorium
Fri. 2nd—Des Moines, Iowa, Coliseum
Sat. 3rd—Davenport, Iowa, Augustana Gymnasium
Sun. 4th—Matinne — Milwaukee, Wis. Pabst Theatre
Sun. 4th—Evening — Chicago, Ill. Auditorium Theatre
Mon. 5th—Peoria, Ill. Shrine Temple.
Tues, 6th—St. Louis, Mo. Coliseum.
Wed. 7—Louisville, Ky. Kosair Temple
Thurs. 8th—Indianapolis, Ind. (?) Cadle Tabernacle
Fri. 9th — Cincinnati, O. (?) Emery Auditorium
Sat. 10th—Dayton, O. (?) Memorial Hall or Columbus (?)
Sun. 11th — Cleveland, O. Masonic Temple
Mon. 12th—Toledo, O.
Tues. 13th — Ann Arbor, Mich. Hill Auditorium
Wed. 14th—Flint, Mich. (?)
Thurs. 15th—Ft. Wayne, Ind. Majestic Theatre
Fri. 16th—Butler, Pa. (?)
Sat. 17—Pittsburgh, Pa. Syria Mosque
Sun. 18th—Youngstown, O.
Mon. 19th—Erie, Pa. (?) Park Theatre
Tues. 20th — Buffalo, N. Y. Elmwood Music Hall
Wed. 21st—Rochester, N. Y. Eastman Theatre
Thurs. 22nd — Auburn, N. Y. Auditorium
Fri. 23rd—Ithaca, N. Y. Cornell University
Sat. 24th — Utica, N. Y. Utica State Armory
Mon. 26th—Binghamton, N. Y. Kalurah Temple
Tues. 27th—Scranton (?) Town Hall
Wed. 28th—Pottsville, Pa. Hippodrome

Місцевости зі знаками (?) єще не певні.

ЖИДИ КЛИЧУТЬ СТРОНЬСКОГО НА ЛОНО БАТЬКІВ.

На засіданю польського сойму перший раз виступив з промовою редактор „Ржечипосполітей", вихрещений Жид, відомий юдофоб—Станіслав Строньскі. Підчас його промови проти наглого внеску ППС. зайшов характеристичний інцідент.

Жидівський посол Вісліцкий крикнув до Строньского, який являється його сестрінком: „Верни до мене, до свойго вуйка. До трьох поколінь можеш вернути на лоно своїх батьків, все тобі буде прощене!" Опісля жидівські посли піднесли гомін: „Верни до нас! Все простимо тобі!"

Се викликало на салі сміхи і оплески. Зі здивованем довідалися посли, що один з найбільш завзятих жидобів має вуйка між жидівськими послами.

ПОЧТОВІ МАРКИ В ЧЕСТЬ ФРЕКЛИНА.

Почтовий уряд буде святкувати память Бенямина Френклина, визначного Американця з часів американської революції, в той спосіб, що незадовго появляться нові одно-центові марки з його портретом.

Сього року минає 217 літ від дня уродин Френклина.

ПІВ РОКУ ІМІҐРАЦІЇ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

214,107 іміґрантів прибуло в Америку на протязі перших шести місяців біжучого фіскального року, від 1-го липня до кінця грудня 1922. За того пів року найбільше число переселенців в Америку постарчила Італія, саме 41,913. Анґлія, Шотляндія і Ірляндія разом 39,670, Німеччина 18,565, Польща 17,771, Чехословаччина 13,928, Росія (з Україною) 13,597, Швеція 7,720, Румунія 6,917, Югославія 5,934, Угорщина 5,439, Австрія 4,687, Норвеґія 4,163, Греція 3,292, Франція 3,165, Туреччина 2,385, Фінляндія 2,827, Швайцарія 2,714, Портуґалія 2,462, Східна Галичина 2,254, Литва 2,246, Данія 2,212. „Пинський округ" (Волинь, Підляше, Білорусь під польською владою) 2,066.

Так як по закону обмежучому іміґрацію взагалі 357,803 іміґрантів може бути допущено в Америку на протязі фіскального року 1922 — 1923, значить ще 143,696 осіб мало-би право приїхати на протязі слідуючого півроку. Одначе в дозволену квоту залічено ще 1,509 осіб, які прибули в Америку тільки тимчасово, та потім рішилися лишитися тут і дістали на се дозвіл, так що взагалі ще 142,187 осіб може бути допущено в Америку до кінця місяця червня сего року. Одначе деякі країни, саме всі поза-евросейські а з европейських Італія, Греція, Еспанія і Портуґалія вже за першого пів року вичерпали свої квоти. З деяких, як Угорщини, Чехословаччини та Югославії, прибути може ще лиш кількадесять осіб. Більшому числу іміґрантів ще дозволений вступ з Німеччини, Анґлії та скандинавських країв. З Росії може прибути ще до кінця червня 7,787 іміґрантів, з Польщі 3,060, з Східної Галичини 3,464 а Пинського округа 2,164. Звичайно, таке число майбутних іміґрантів вже одержало поспорти і візи на виїзд в Америку, так що на сей фіскальний рік американські конзулі в тих краях більш віз на виїзд до Злучених Держав вже не видають.

НОВИЙ „УКРАЇНСЬКИЙ" ВУЦІК

На останньому „всеукраїнському" зїзді советів головою президії все-українського ВЦІК вибрано Петровського, секретарем Єрмошенка; Раковського знову затверджено головою українського „совнаркома" й народнім комісарем внутрішних справ.

Французька окупаційна армія в німецькій углевій долині Рур числить вже тепер 100,000 війска.

ПАРИЖ, 17. січня. — Плян наїзду на Німеччину, який приготовив маршал Фош, виконав уже вповні ґенерал Деґут.

Французька армія в долині Рур числить нині 100,000.

ФРАНЦУЗИ ХОТЯТЬ ІТИ НА БЕРЛІН.

ЕССЕН, Німеччина, 17. січня. — Франція закінчила окупацію рурської области — і вже й перейшла її межі. Одначе Французи сим невдоволені. Вони хотять іти далі на схід. Французькі офіцири кричать: Далі в похід, на Берлін!

ФРАНЦІЯ ВИГРОЖУЄТЬСЯ ВОЄННИМ СУДОМ ВЛАСНИКАМ НІМЕЦЬКИХ КОПАЛЕНЬ УГЛЯ.

ЕССЕН, Німеччина, 17. січня. — Французька військова влада загрозила власникам копалень угля в долині Рур военним судом, якщо будуть далі ставити опір Франції в добуванню угля в їх копальнях.

ФРАНЦІЯ ЗАЧИНАЄ БОРОТЬБУ З УГЛЕВИМИ РОБІТНИКАМИ В ДОЛИНІ РУР.

ЕССЕН, Німеччина, 17. січня. — Нині вперве французькі інжиніри увійшли в рурські копальні угля. Як овни тільки появились в копальнях, німецькі робітники покинули роботу, заявляючи, що не будуть робити, поки Французи не вийдуть з копалень.

Французька військова влада хоче взяти власників копалень угля яко закладників, аби в той спосіб змусити німецьких углевих робітників до праці. Але тут сумніваються, чи се вдасться і заповідають, що се може тільки викликати загальний страйк в рурській долині.

ФРАНЦІЯ ЗАБИРАЄ СИЛОЮ ДОБУТИЙ НІМЕЦЬКИЙ УГОЛЬ.

ПАРИЖ, 17. січня. — Французьке правительство забирає силою весь добутий засіб угля в долині Рур.

За забраний уголь видає посвідки, без жадного приречення, що заплатить.

БОРОТЬБА ФРАНЦІЇ ПРОТИ НІМЕЦЬКОГО ПРОМИСЛУ.

БЕРЛІН, 17. січня. — Німецькі промисловці кажуть, що французи напали на німецький улгевий промисл, аби здавити весь німецький промисл і в той спосіб його перемогти на світовому торговельному ринку.

АЛІЯНТИ РУБАЮТЬ СОБІ НІМЕЦЬКІ ЛІСИ.

ПАРИЖ, 17. січня. — Правительства, Франції, Бельґії й Італії видали наказ вирубу в німецьких державних лісах на лівому березі Рену яко кару за недоставу їм дерева Німеччиною.

ГЮС ПРО ФРАНЦУСЬКИЙ НАЇЗД.

ПАРИЖ, 17. січня. — Тутешні часописі подають розмову французького амбасадора у Вашінґтоні, Жісрана, з американським державним секретарем Гюсом.

Гюс мав йому сказати, що він сумнівається, чи Франція осягне який успіх з окупації німецької долини Рур, але що Франція має право до сього.

БОЛЬШЕВИКИ ПЕРЕВОДЯТЬ МОБІЛІЗАЦІЮ ДЛЯ ПОМОЧІ НІМЕЧЧИНІ.

ЛОНДОН, 17. січня. — Тутешній дневник Таймс подає депешу з Риґи, столиці Лятвії, яка повідомляє, що московський большевицький „уряд" постановив перевести в Росії мобілізацію пяти річників для помочі Німеччині, якби вона рішила ставити оружний опір Франції.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПРОТИ РУМУНІЇ.

БЕРЛІН, 17. січня. — Тутешня преса подає вісти, що московські большевики хотять підперти Угорщину військовою силою, якщо на неї напали би Румунія. Вони тоді вислали би військо проти Румунії.

ПОЛЬЩА ОБІЦЮЄ, ЩО НЕ НАПАДЕ НА НІМЕЧЧИНУ.

БЕРЛІН, 17. січня. — Німецький посол у Варшаві, Тавшер, повідомив німецького канцлера Куна, що польський уряд дав йому запевнення, що польська армія не нападе на Німеччину зі сходу для помочі Франції у її військовій виправі проти Німеччини.

БОЛЬШЕВИКИ ОБІЦЮЮТЬ НІМЕЧЧИНІ, ЩО НАПАДУТЬ НА ПОЛЬЩУ.

БЕРЛІН, 17. січня. — Московські большевики запевняють німецьке правительство, що вони нападуть на Польщу, якщо вона нападе на Німеччину.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За его... рукописи редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

МОСКОВСЬКА ҐАЗЕТА ПРО УКРАІНУ.

Московська ґазета „Свободная Россія", яка виходить в Шикаґо, Ілл., помсітила у виданню з 15-ого с. м. статтю М. Нальотова п. з. „Украина", яку отсе подаемо в українському перекладі:

УКРАЇНА.

Україна, сей край пшениці і чорнозема, край пісень і танців, як його звали, став нині краем горя і болю.

Не вдалось ані створенне самостійної України, ані обеднанне Східної Галичини з російською (дніпрянською) Україною.

Край страшно знищений та неймовірно обіднів.

В Галичині від 1914-ого до 1920-ого року були безупинні бої, а минулого року було повстанне.

В Киеві влада мінялась 18 разів. Були і Німці й Австрійці, і Петлюра і Поляки, і червоні, і білі, і зелені, і Скоропадський і Раковський.

Безперечно, кожда влада їла, пила, збирала податки, мобілізувала жовнірів, реквірувала хліб, худобу і вози, але ні-одна влада нічого Україні покищо не дала.

На Україні страшний голод. По городах (містах) люди мерзнуть і мруть від недуг; урожаї лихі; засіви на слідуючий рік маленькі; коний втрое або вчетверо меньше ніж було перед війною; дороги непроходимі.

Богатий край зубожів.

Не весело і в Галичині.

Галицький селянин як був під польським поміщиком (дідичем) так і остався.

Час, коли можна було освободитись від Польщі, страчено, а повстанне минулого року не дало ані краси наі радости.

Спалили около сотні панських фільварків. Від того, безперечно, великі страти панам, але невеликий прибуток і селянам. Убили десять до двайцять поліцаїв і жовнірів, але переважно мало в чому винних, а пани сидять собі у Варшаві або заграницею.

Повстанне скінчилось нічим, бо й годі безоружним селянам боротись проти правильної армії.

Гірка твоя доля, Україно!

Безперечно, все те перемелеться і мука буде. Але коли?

• • •

Ми подали статтю в цілости, аби показати нашим читачам, що вже й Москалі інакше думають, говорять і пишуть про Україну.

Ще недавно у них не було України, а нині вже є; вже до неї ліпше ставляться; і навіть жалують її.

Се значний поступ. Годі вже Москалям заперечити істнування України, коли бачать, що мимо таких страшних мук і недолі, які вона перебула, вона всетаки жиє, істнує, і буде істнувати. Все перемелеться, як каже автор, і мука буде.

На се повинні особливу увагу звернути наші москвофіли чи „карпатороcси". Як вже Москалі кажуть тесаме що Українці, так що-ж лишается їм. Ані Українці, яких москвофіли кидають, ані Москалі, до котрих хотять прилучитись, їх не хотять знати. Чиж не ясно їм, що їх „ідея" схоплена з воздуха і не має в собі нічого реального?

До сеї статті треба ще завважити, що Україна так зубожіла через Московщину. Добром з України московські большевики годують Московщину. Наслідок сього такий, що в Московщині не видно дійсного голоду, а на Україні нарід масово вимирає з голоду. Отсе дала Україні большевицька влада „самостійної радянської української републики". Се дар білокаменної Москви Україні.

Зазначимо теж ,що Польщі помогла заняти Східну Галичину власне большевицька Московщина. Перший раз, коли в зимі 1918 і 1919 року зачала війну проти України власне тоді, як Польща напала на Східну Галичину, а другий раз, коли в Ризі 18. марта, 1921, відступила Польщі Східну Галичину Холмщину, Полісcе, і західну часть Волині.

Вкінці згадаемо і „невинних" польських поліцаїв та жовнірів, яких Українці забили в Галичині. На се е одна тільки відповідь, що в Галичині нема невинних Поляків.

Позатим стаття доволі прихильна Україні і Галичині, а се вказує на поступ у Москалів. Може їх терпіння учать того поступу. Здались би ще і Польщі терпіння, аби навчилась шанувати свободу других народів.

З ОБЄДНАННЯ.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим повідомляеться всі українські Орґанізації і всіх Українців та Українок, що нова стала адреса „Обеднання" від 5-ого січня, 1923, слідуюча:

OBYEDNANYE
136-8 So. 4th Street, Room 608, Philadelphia, Pa.

При сій нагоді повідомляеться всіх інтересованих, що в короткому часі канцелярія Обеднання буде висилати друки Орґанізаціям та основаним вже комітетам для збирання народного податку.

Комітети зволять ласкаво подати адреси секретарів.

З КАНЦЕЛЯРІЇ ОБЄДНАННЯ
Теодор Грицей, рек. секр.

УКРАЇНСЬКІ СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ ПРОТИ БЕЗІМЕННИХ ЗБІРОК В АМЕРИЦІ.

УКРАЇНСЬКИЙ ЖОВНІР-СКИТАЛЕЦЬ ДО ВСІХ
Дорогих Братів і Сестер в Злучених Державах і в Канаді.

Многострадальний Народе наш, чи довго ще будеш терпіти у нутрі своїм гадюк, злочинників і душегубів?

Чи довго ще не переведуться у нас зрадники і провокатори?

Чи довго ще ждати нам на ту радісну хвилю, коли дійдемо до тої самосвідомости, що для всіх, хто підкопує честь нашого народу, хто розбивае наші орґанізації, хто обманює і обкрадає наш нарід, є одинока і конечна заплата — куля в лайдацький лоб.

Чи не досить вже нам неволі і ярма?...

Чи за мало полилось нашої шляхотної крови?...

Чи маємо і дальше жалувати крови тих, хто нас зраджує, обкрадає і видає на муки клятому ворогови?

Чи дальше ще маємо бути погноем для других і бавитися в спорохнявілу, старосвітську етику і мораль?

Ні!... Не сміемо!!!...

Нема і не сміє бути молосердя для ворога, а стократ меньше для **зрадника** або **провокатора.**

Так... для провокатора і обманця лиш **куля** або **стричок** і то без довгого розговору.

У нас ще час революції, а цей не знає ніяких сентиментів, ніякого стриму.

Хтоб він не був, свій чи ворог, коли він провокатор або обманцик, **смерть** йому безпощадна!

Коли має засіяти над нами Світло, мусимо знищити Тьму!

• • •

Отсе у нас примір такої провокації, полученої з найбруднійшим обманом.

З Америки прислано нам **коверту на лист,** червону, 15 цм. довгу а 9 цм. широку, обведену на стороні адресу листочками з терня, з тризубом в лівій стороні вгорі, а на ній напись:

РІЗДВЯНИЙ ДАР

Для Українських Січових Стрільців
Імя і назвиско ....
Сума.......$......

P. S. Жертву з цею ковертою вишлется до Січових Стрільців. Імя жертводавця буде оголошене в стрілецькім органі „Український Скиталець".

Як нам донесено, розкинені такі коверти, невідомо ким, по цілій Америці і Канаді.

В обороні доброго імени Українських Січових Стрільців, під котрих підшиваеться незнаний обманець і провокатор, в обороні чести цілої геройської Української Галицької Армії, а передівсім в обороні її теперішнього орґану „Український Скиталець", заявляє управа „Самопомочі", допомогової централі для частин У. Г. А. поза межами Рідного Краю, що до збирання жертв на **Різдвяний дар** для стрілецтва української військової скитальщини, управа нікого не уповноважнювала і таких коверт не висилала.

Жертви, які від великодушних Братів і Сестер наших з Америки і, Канади напливають для української військової еміґрації, приходять все або впрост на адресу „Самопомочі" в Йозефові, або на руки Вп. Пана Проф. Д-ра Смаль-Стоцького в Празі, і лиш сі органи є уповажнені до відбирання жертв для українського війска.

Злобна, чорна рука, яка поважилась розкинути такі коверти, може належати або до чорносотенно-червоної мафії, або до братів Мацоха і Васінського, або до таких панів, як посол Ільків і Лаврук зі своїм червоноперим, безіменним пращуром.

Належить з великою енерґією виступити проти такого злочинного і деморалізуючого поведення провокаторів і обманщиків і одним ударом відрубати ту чорну руку.

Звертаємо увагу всіх наших Дорогих Братів і Сестер, всіх Славних Орґанізацій і Хвальних Редакцій в Америці і Канаді, не дайтеся ввести в блуд такими зазивами і **не висилайте** гроший в тих ковертах, бо не знати, ким вони розіслані і для кого ці гроші збираються.

Для збирання жертв для нашого Уряду і Краю у Вас уповноважені Заступники нашого Уряду, які стоять під контролею Уряду і безпосередною контролею Ваших Славних Орґанізацій.

Для несення помочі цілій українській військовій еміґрації в Чеській републиці, в Румунії і Польщі уповажнена лише допомогова централя „Самопоміч" в Йозефові, котра стоїть під безпосередною контролею нашого Уряду через власти нашої Команди, а через свої звіти, оголошувані в „Українськім Скитальці" і в одинайцяти американських українських часописах, під контролею всіх жертводавців.

Крім наведених, ніхто не має права звертатись до Вас іменем Українського Галицького Війска, а всім самозванцям належалося би дати таки з місця старо-козацьку відправу.

Той, хто розіслав ті коверти, це простий обманцик або ляцький провокатор, що хотів під іменем нашого війска набити собі Вашою кервавицею свої кармани в наше війско і його орган „Український Скиталець" покрити ганьбою.

Управа „Самопомочі" позволяє собі візвати всіх, хто такі коверти одержав, **не висилати** гроший, а хто вже гроші дав, хай сейчас зажадає звороту від того, кому їх передав, і хай ласкаво подасть нам імя збираючого, через оголошенне в часописях.

Орґанізації, до котрих вплинули евентуально такі жертви, зробили би найкрасше, коли перешлють ці гроші на руки Уповажненого Уряду З. У. Н. Р. у Вашинґтоні, Д. К., Вп. П. четара У. Г. А. Д-ра Луки Мишуги.

Сподіемось, що українські орґанізації в Америці і в Канаді доложать труду і знаного сприту, щоб викрити і дістати в свої руки тих обманщиків, а загал Українців займе супроти них, і їм подібних, таке становище, яке займають наші молоді Герої в краю під цю пору супроти мазурських кольоністів, жандармів, хрунів і зрадників.

Смерть за смерть, а муки за муки.

Йозефів, Чехословаччина, дня 30. грудня, 1922.

ЗА УПРАВУ „САМОПОМОЧІ":
Корнило Крушельницький в. р. голова.
Іван Вайґерт в. р., скарбник.
Михайло Груба в. р. писар.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ, ЦЕРКВИ, ТОВАРИСТВА І КОМІТЕТИ ТА ВСЕ СВІДОМЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО!

Фонд Негайної Допомоги вже кінчиться. Доложіть своїх трудів і підіпріть громадно ту так важну збірку! Подбайте, щоби в списах жертводавців видніло Ваше власне імя та імя Вашої громади на відповіднім місці! **Списи жертводавців — це списи українських жовнірів в Америці. Коли Ви ще не вписані до лісти українських жовнірів-борців, так впишіться і то зараз, виповняючи ще сьогодня ту картку та висилаючи її враз грішми на адресу:**

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Biulding, Washington, D. C.

П. Т. З отсею карткою посилаю на Ваші руки суму $..............

словами .... долярів, на **Фонд Негайної Допомоги Рідному Краеви.** Гроші ті мають бути вжиті Галицьким Урядом, якого головою є Др. Евген Петрушевич, на боротьбу о визволення Галичини з під ляцького наїзду. Посвідку прошу мені прислати на таку адресу:

....

....

....

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ
(З віденського Українського Прапора)

Сей рік був роком тяжкої проби цілого українського народу, найпачеж українського населення Галицької Землі. Як видержали ми ту пробу?

Коли кинемо оком на наші цілорічні змагання і нашу працю, опісляж порівняемо їх з працею минулих літ, то поступ і успіхи, які ми осягнули в 1922 році, кидаються самі в очі. Тут ми хочемо спинитися на успіхах наших зусиль і змагань внутрішньої натури, себто на тім, як і оскільки увійшло в маси бажанне власної державности; як поширився культ нашої незалежности і що зроблено серед нас самих для здійснення ідеї української державности на занятих окупантами українських землях.

Не треба аж спеціяльних доказів на те, що на всіх просторах Української Землі, як також у всіх більших і менших осередках української еміґрації в Европі й Америці зросла й нечувано скрепилася українська національна свідомість і непоборимe бажанне волі. Нині можна сміло сказати, що туга, бажанне і потреба української державности стихійно розлилися в масах та увійшли в кров і кість українського загалу. І не тільки се. Любов до рідної державности і змаганне до її відзискання виявилися також чином, активною боротьбою з окупантами.

З окрема на найбільше загрожених західних українських землях, в першу чергу у Східній Галичині, культ державно-національного визволення зріс і поглибився та став таким масовим явищем, що сей рік буде записаний у книзі нашої визвольної боротьби тревалими буквами. Непереможна жажда скинути з себе ярмо сусіда-завойовника і самим збудувати собі власну хату-державу виявилися в сім році в нашій Батьківщині такими яркими ділами, що вони звернули на нас увагу цілого культурного світа. Який вплив мав активний виступ українського населення проти панування Польщі у Сх. Галичині, яким відгомоном відбилася ся боротьба в серці кождого й найменше свідомого Українця, який переворот зробила вона в наших умах і які дальші мжливости вона нам відкрила, — про се тут чейже не треба говорити. Вистарчить нам ствердити факт, що й найменше тямучий член нашої нації побачив ясно як на долоні, що є в краю якась невидима сила таемна, страшна, незнищима й така велика, що на саму і їзгадку мусить дрожати кат-наїздник і його слуги... Вистарчить повторити те, що писала польська преса: „В краю ржондзі власціве Петрушевіч і єго таемна мафія".

Хто читае уважно українську пресу, з окрема наш орґан, не міг не запримітити, що свято віднови нашої державности, себто день 1. листопада, святковано в сім році не тільки в ріжних містах і селах Східної Галичини, але також в ріжних навіть найменших осередках української еміґрації в Европі, Злучених Державах, Канаді, Бразилії, ба — навіть у всіляких польських тюрмах. Чиж се не найкращий показчик зросту нашої сили, вкорінення культу визволення? А рухливість краю й еміґрації на всіх областях нашого життя: політичного, культурного, економічного? Чиж не говорить вона нам пророчисто, що ми вже стали нацією, що потреба рідної державности на рідній землі увійшла нам усім у кров і кости, стала вихідною точкою й аксіомом не тільки нашої політики, але й кождого нашого почину, кождого діла?

Зваживши все те, не маемо причини кидати проклоном на сей рік. Правда, він був роком важкої проби, трудного іспиту, — але той іспит ми здали з успіхом. І хоч Українська Держава не стала ще признаним світом твором, то вона стоїть непохитно ітвердо в серцях і умох цілого українського народу й на сій твердій опорі тим певінйше вижидае міжнародпього вирішення.

Слідство в справі „хієнського" заговору в Польщі.

Слідство в справі ендецького переворотового заговору дало дуже багато матеріялу і захоплює чимраз ширші круг. Просліджено, що заговір сягав з Варшави глибоко на провінцію, перш усього у Познанщину. Арештовано письменника Ліґоцкого, одного з визначних орґанізаторів союзу Галлерчиків.

ВІД УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ПРИХИЛЬНИКІВ ОСВІТИ У ВІДНИ.
(Поклик).

ЗЕМЛЯКИ!

Українське студентство на університетах Австрії завдячувало і завдячує досі своє істнування лише Вашій жертволюбивости! Завдяки Вам много вже докінчило свої студії, перервані світовою заверюхою, Святою війною за ВІТЧИНУ і переслідуваннями наїзника! Ваші лепти запрацьовані в поті чола зменшили досі чималому числу укр. молоді сі злидні і горювання! Земляки! Ви показали досі себе великодушними в несенню помочи тим, що кров свою проливали по широких степах над Дніпром і Дністром за Волю України, а котрі тепер викинені з власної хати, серед голоду і не висказаних злиднів борються о освіту. Українське студентство в Австрії переходить під цю пору найстрашнішу боротьбу о свою екзистенцію! Його положення страшне, гірше не може бути!

Допомоговий Фонт Т-ва Прихильників Освіти у Відні, як одинокої інституції для несення помочи нашому студентству на території Австрії зовсім вичерпались і з нинішньою хвилею в касі Т-ва не залишуеться ані сотика! Земляки! Ви розумієте положення і розпуку, в якій знайшлась наша молодь в Австрії! 400 студентів у Відні, 42 в Ґраці, 20 в Леобен, з котрих переважна часть потребує помочі від громадянства, покладае цілу надію на ВАС, як тих, що її уможливляли істнування!

Упадок австрійської валюти, доріжня, яка перейшла скалю світових ринків, зростаюче число нашого студентства, а є ним і число потребуючих помочи, змушували нас так часто апелювати до Ваших сердець! І Ви все відгукнулись на цей голос розпуки! Чи цим разом наше студентство в Австрії малоб завестися в своїх одиноких надіях, які серед розпучливого і критичного, як це ніколи положення на Вас покладае? НІ! ми певні, що і цим разом наш голос не лишиться голосом вопіющого в пустині, а впаде на Ваші чутливі, українські серця!

Земляки! Українська молодь знае добре про всі ті тягарі, які послідними літами впали на Ваші плечі! Це все записане в серцях кождої одиниці незритим пером! Заслуги для власного народу, котрого будучність представляє отся молодь, не згризе зуб часу, а остане взірцем грядущим поколінням!

Земляки! Погляньте на самі голі числа, а побачите сумну але правдиву дійсність! На території Австрії перебуває під цю пору 462 українських студентів (400 у Відні, 42 в Ґрацу, 20 в Леобен). З того числа Т-во Прихильників Освіти могло уділити в послідних місяцях заледво 96 місячних допомог, (89 з Відня, 4 з Ґрацу, 3 з Леобен), котра в найвищій квоті виносила: 400.000 австр. корон, для лишених всякої помочи, підчас коли удержання студента в Австрії під цю пору виносить мінімум 1,000.000 ак., в місяць. Многим відказуеться помочи з браку фондів. Самі числа говорять про все!

Т-во Прихильників Освіти знайшлось з виплатою місячних допомог за січень 1923 р. без сотика! Судьба українського студентства лежить у Ваших руках! Тому українське студентство Австрії кличе устами Виділу Т-ва до Вас, „не пощадіть і цим разом, як досі не щадили, з НЕГАЙНОЮ ПОМОЧИЮ тим, що не щадили і не щадять своєї крови і життя для свого народу!"

Земляки! Згадайте Старий Край! Згадайте своїх братів на згарищах рідної землі! Згадайте те все, що перетерпіла та земля, а заразом із нею Ваші Браття!

Одинока надія на Вас! Українська молодь кріпко вірить, що і ту послідну Ви її не схочете забрати!

У Відні, дня 30. XII., 1922.

ЗА ВИДІЛ „Т-ВА ПРИХИЛЬНИКІВ ОСВІТИ":
Др. Дністрянський, голова. (Печать) **М. Стрільців,** писар.

ЗА ВИДІЛ АКАД. Т-ВА „СІЧ":
Т. Марітчак, гол. (Печать). **В. Огоновський,** писар

Адреса: Ukrainischer Verein der Kulturfreunde, Wien VIII. Albertgasse 34/26.

НА ВОЛЮ!

Засуджені за злочин з § 65 к. з. українські студенти Дм. Полїв, М. Матчак, Ф. Штик, Р. Зибликевич, Голубович, Яремійчук і Горобійовський, що до засуду яких внесено обороною зажалення неважности, виходять за кавцією на волю. Дякуючи невсипущим заходам д-ра В. Бачинського вдалося зменшити висоту вимаганої судом кавції з 45 на 9 мілїонів мп.

НЕ ПОЛЬСЬКІ ПОСЛИ В ПОЛЬСЬКОМУ СОЙМІ

В польському соймі є не польських послів:

Жидів	у соймі 34,	в сенаті 12
Українців	„ 20,	„ 5
Німців	„ 18,	„ 5
Білорусинів	„ 11,	„ 3
„Руських хлібоїдів"	„ 5,	
Москалів	„ 1,	„ 1

Разом 89 послів у соймі і 26 в сенаті.

Боротьба між „Вперед́ом" і „Назадом".

Процес справців замаху на Максиміляна Гардена.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Дня 3. липня 1922 року на письменника Максиміляна Гардена напали коло його дому в Ґруневальді, під Берліном, бувший ляйтнант Вальтер Анкерман і рільничий урядник Герберт Вайхгарт і важкою залізякою збили його з ніг. Прохожі знайшли Гардена на вулиці непритомним і заюшеним кровю, що текла з багатьох ран.

Слідство показало, що Анкермана і Вайхгарта наняв для цього нападу за гроші Альберт Ґренц з Альдебурґа. Ґренз займався поширеннєм антисемітської літератури й був головою кількох національно-німецьких організацій. Плян убивства Гардена був випрацьований баварськими націоналістами, й Ґренц, як їх муж довіря, довів справу до виконання.

Анкерман, головний виконавець атентату, від слідства й суду втік. Два других участники атентату, Вайхгарт і Ґренц, цими днями предстали перед берлінським судом присяжних, який засудив Ґренза до 4¾ і Вайхгарта до 2¾ років вязниці.

Так виглядає зовнішній бік, так би сказати голий кістяк цеї справи. На перший погляд справа представляється цілком простою, ясною й звичайною. Мало які політичні замахи й морди відбуваються в добі державних перебудов! Чому-ж, однак, процес справців замаху на Гардена викликав таке велике заінтересованнє не тільки в німецьких, але і в світових літературних і політичних кругах? І чому громадська опінія в Німеччині все ще ніяк не може „перетравити" судового вироку в цій справі?

Поясниюється це почасти самою особою Гардена. У старій, дореволюційній Німеччині Гарден був першим журналістом, некоронованим, але загально признаним королем журналістів. Нині в німецькій журналістиці також нема нікого другого, хто заступив би Гардена, але блискучі часи цього талановитого журналіста все-таки вже належать до минувшости. Зате в тих блискучих часах Гарден зажив такої слави й мав такий великий вплив, що де-які короновані особи могли-б йому на це позаздрити.

Гарден ніколи не належав до тих, що пливуть за водою й прислужуються до тих, хто має силу, владу або народню ласку. Його незвичайно живий, бойовий темперамент раз-у-раз доводив його до конфліктів з тими, кому тепло живеться на цім світі. Він дозволяв собі гостро нападати на таких можновладних осіб, як зісар Вільгельм II, міністр-президент ґраф Капріві, придворний маршалок ґраф Ойленбург, славний письменник Зудерман. Він доходив до незвичайної різкости в своїх нападах, і нераз його віддавали під суд або закривали його часопис „Будучність". Але він не каявся й своєю безпорадною сатирою та їдкою іронією, яка трохи нагадувала колючі випади Гайного, був страшнійшим для своїх ворогів, ніж вороги для нього.

Гардена в Німеччині боялись, але його й поважали. Поважали за чистоту переконань, за високий ідеалізм, за щиру любов до Німеччини. Великий Бісмарк був першим, хто оцінив його хист і в трудних випадках звертався до помочи його пера. Це факт, що Бісмарк, одержавши від цісаря в подарунок пляшку дуже доброго рейнського вина, почастував тим вином Гардена, сказавши при тім: „Ви любите цього мужа (себ-то цісаря) так саме, як я". Сам Вільгельм II, якому Гарден отруїв не одну годину, сказав перед заключенєм Версайського миру: „Чому не берете Гардена до мирових переговорів? Він був моїм найбільшим ворогом, але тут він вам може стати в прогоді".

Цісар мав рацію, назвавши Гардена своїм найбільшим ворогом. Тільки що Гарден був не **особистим** ворогом Вільгельма II, як людини, — бо тоді Бісмарк не міг би сказати наведених слів, — а ворогом **пруської монархії,** пруського абсолютизму. Гарден бачив, що той абсолютизм не доведе Німеччину до добра, й тому поборював його з цілим запалом і завзяттєм, на які він був здатний. І коли прийшла повоєнна катастрофа, коли цісар уступив, а Німеччина хіть-не-хіть **мусіла** стати демократією, републикою, — тоді виявилось, що Гарден є майже одинокою людиною, чиє слово може переконати чужий, ненімецький світ, що Німеччина стала републикою в дійсности, на серіо, а не лише про людське око.

Так виринула справа американської подорожі Гардена — справа, яка послужила останнім побудом до замаху на його життя.

Залежність Німеччини від Америки — це річ загально відома. Кажуть: чим забився, тим і лікуйся. Америка, вмішавшись у війну, довела Німеччину до розгрому, але та сама Америка — і тільки вона — може знов поставити Німеччину на ноги. Під одною лише умовою: що Німеччина знов не поверне до монархії, до абсолютизму.

Але хто міг би переконати Америку, що демократія має під собою в Німеччині тверді підвалини? Один тільки Гарден. Він ціле життя боровся за демократію та републику в Німеччині, й коли він скаже, що повороту до монархії в Німеччині не буде, то йому Америка повірить. Коли він дасть своє слово, що нинішній лад у Німеччині є сповненнєм його мрій і бажань, то на його свідоцтво Америка зможе здатись.

Тому й було рішено перед якимсь часом, що Гарден мусить поїхати до Америки й відчитати там низку публичних викладів про внутрішнє положенне сучасної Німеччини. Рішили це його німецько-американські приятелі й прихильники, все видатні політичні й фінансові діячі. Сам Гарден не заробив би на цій подорожі ані сотика, а ще може доложив би чимало своїх гроший, бо після умови з менаджером він мав би одержати гонорар за виклади в німецьких марках, але свої видатки в Америці мусів би покривати в долярах. Як сказав на суді адвокат Гардена, ца умова з менаджером була найбільшою й найсмішнійшою дурницею, яку людина коли-небудь могла зробити.

Ця його плянована подорож до Америки була останньою краплиною, що переповнила келех терпеливости його ворогів. Німецька монархічна кліка вже давно мала Гардена на своїй чорній лісті за його колишню боротьбу з пруським абсолютизмом. І тут добрі люде дорічі ще пригадали, що Гарден — жидівського походження. „Як? Цей Жид буде репрезентувати Німеччину перед Америкою? Він буде переконувати американську опінію, що в нас република, коли ми ніякої републики не хочемо, а хочемо монархії? Смерть йому!"...

І ті самі руки, які аранжували в останніх роках стільки політичних мордів у Німеччині, які замордували Курта Айснера, Ерцберґера, баварського соціяліста Ґарайса, посла Газе, міністра Ратенау — вони також знайшли пару „теплих хлопців" для нападу на Гардена. Не їх вина, коли Гарден не помер од нанесених йому тяжких ран. Але одного вони добились, і то не аби-чого: Гарденова „Будучність" припинилась, сам Гарден є тепер хора й скінчена людина, а що найголовнійше й на чім німецьким чорносотенцям найбільше залежало — Гарден до Америки не поїхав!

Для самого Гардена це, може, вийшло й краще, що його американські виклади про „німецьку републику" не відбулися. Це вберегло його від одинокої неправди, якою він міг заплямувати діло цілого свого свого життя. З почуття обовязку, з бажання принести користь своїй батьківщині він певно дав би Америці своє слово, що Німеччина не в жарт, а цілком щиро ступила на демократичну й републиканську дорогу. Але це була-б неправда, може й несвідома. Бо в Німеччині ще далеко не скінчилась боротьба між старим і новим, між „Вперед́ом" і „Назадом", і говорити сьогодня про стабілізацію републиканско-демократичного ладу в Німеччині — це було-б або свідомою неправдою або політичною наївністю.

Удари залізякою по голові могли найкраще в тім переконати самого Гардена.

Берлін, 16. грудня.

Радянин.

Василь Атаманюк.

МОЯ ДОЛЯ

Иншим доля вилле квіти
На вузькій життя дорозі,
В мене терен, гострий терен
Коле ноги, коле босі...
—Кинь журитись,—хтось мов кличе,
Не сумуй в ці юні хвилі,
Я й тобі посиплю квітів
Так богато — на могилі...

ВІД СОЮЗА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ

(Писмо до тов. Просвіта в Ню Йорку).

Управа „Союзу Українських Інвалідів" має честь вложити отсим щиру подяку Хвальному Товариству за щедру жертву в сумі 20 долярів (двацять долярів) присланих нам на руки Вп. Пов. Пана Д-ра Івана Курівця.

Жертва Ваша буде ужита на будову власного дому для Українських Інвалідів з визвольної війни. Із 5.000 українських інвалідів 50% це бездомні нещасні каліки по більшій части без рідні, котрим нігде приміститися. Щоби отже подана їм наша поміч була дійсно помічю і то трівкою а не хвилевою, рішено приступити до будови дому так великого, щоби знайшло там приміщення, як найбільше число інвалідів.

Ви Браття Американці побудувалиб величезний „хмародер" та нам не рівнатися з Вами. Ми булиб вдоволені, як щоб змогли побудувати поверховний дім, в котрім крім звичайного приміщення для виліченних інвалідів можна булоб урядити також санаторію для тих, котрих еще не загоені рани треба лічити, переводити операції і т. д. Справа будови власного дому і санаторії є для нас найбільше пекучою так, що ми рішились всіх зусиль доложити, щоби як найскорше заспокоїти цю пекучу потребу. Тому Ваша жертва хоч скромна, є для нас великим добродійством, бо ми певні цього, що жертва ця є дана із глибин Вашого щирого серця.

Ви дали нам не лище матеріяльну, але і моральну поміч. Ми незвичайно радіемо сим фактом, що ми хоч нещасні вже каліки не є опущені своїми не полишені на ласку жорстокої судьби. Ми горді, що есьмо синами нації, котра вміє оцінити як слід заслуги своїх Оборонців. Радістю наповняються наші серця, коли бачимо, що Браття Американці хоч далеко за морем зуміли відчути наше незавидне положення і радо подали нам помічну руку, сповняючи заповіт нашого національного Генія Тараса Шевченка: „Обніміте Брати мої і найменшого брата". Тими найменшими є ми Українські Інваліди, колись повні життя, і тепер безпомічні каліки.

Щераз просимо приняти від нас слова щирої подяки за оказану нам поміч. Заразом поручаємося ласкавій памяти і просимо не забувати про нас і на будуче і при кождій нагоді збирати для нас хочби найменші датки. Український Народ в старім краю угинаесь під тягарем ріжних обовязків фінансової натури так, що если нам удасться осягнути намічену нами ціль, то завдячувати це будемо Вам Браття Американці. На конець додаємо коротеньке пояснення. У Львові істнують: „Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами" і „Союз Українських Інвалідів" — кооператива з двократною обмеженою порукою. Перше це інституція чисто гуманітарна, котра жертвами Суспільности старається облегшувати гірку долю Українських нвалідів, розділюючи зібрані жертви між потребуючих нвалідів. Друге це інституція економічна оперта на членських удилах, котрої цілью є при помочі торговлі утворити стале жерело доходів, котрими можнаби забезпечити життя Українських Інвалідів. Отже ціль обох є спільна, а ріжняться від себе способом здобуття фондів. Очевидно, щоби Кооператива могла як слід розвиватися і осягнути свою ціль, себто стати жерелом сталого доходу потрібного на удержанне 5.000 (пять тисяч) Українських Інвалідів, мусять мати відповідно великий початковий капітал. Капітал твориться лиш із членських удилів. Тому просимо кромі збирання жертв старатися приєднувати членів-уділовців до нашої Кооперативи. Для близшого пояснення посилаємо наші статути і заяви приступлення до Кооперативи, котрі по виповненню просимо переслати з поворотом.

Поручаюсь ласкавій памяти остаємо з глибоким поважаннєм

Українське Краєве Товариство Опіки над Інвалідами у Львові:
З. Лукавецький.

Союз Українських Інвалідів у Львові:
Сідельник.

І. Стасюк.

АФОРИЗМИ

I.

Не сам себе,
А другі тебе
Нехай вихваляють;
Тоді аж ти
Зможеш знайти,
Б собі слово знають.

II.

Любов половина життя.
Хто любити не знає
Того жизнь без пуття.
Колодою скитаєсь по світі цьому
Числить кождий день
І жие з тепер на потому...

III.

Богатий чоловік мудрець;
Але лище в очах своїх
Бо той незначний червінець
Засліплює очи всіх...
А умний розсудний бідняк,
Хоч світ чарував би розумом своїм
То, світ, що в нім грае ролю мідняк
Доказує йому неправду в усім
Тому, що ти є на світі небoрак
Фальшивий світ диктує йому так:
Мудрець ти є
Мудрим будеш
Мудрим і загинеш;
Як золота бі'-ма.
То все дарма
Дураком останеш.

ДІТИ РОБІТНИКАМИ НА АМЕРИКАНСЬКИХ ФАРМАХ

(З Дитячого Бюра в Вашингтоні).

Підчас послідної переписи населення 1920-го року наліченo в Америці поверх міліон працюючих дітей у віці від десятого до шіснайцятого року життя. З тих недорослих робітників більш як 60 процент працювало в хліборобстві, на фармах. Та хоч як велике здається те число, так на ділі на американських фармах робить ще богато більше дітей. Перше всего, переписю не обнято зовсім малих дітей, хоч, як відомо, богато їх ще не дорісши до десятого року тже як небудь помагає в сільськім господарстві. І далі перепись роблено зимою, коли взагалі на фармах роботи і робітників менше, і як відомо саме на весну тисячі дітей ідуть на фарми на роботу.

Немає сумніву, що та передчасна праця відбивається на здоровлю і часто на всім будучім життю дитини. Зокрема зовсім точно можна обчислити, до якої міри вона забирає дітей з школи і не допускає до них освіти. Навіть тоді, коли працюючі діти ходять до школи, вони вчаться правильно і скільки треба. Та сама перепись показує, що в тих стейтах, де найбільше дітей робітників тамже найбільше їх пропускає шкільну науку і там-же найбільша неграмотність. Те саме доказано численними дослідами Дидячого Бюра, робленими в ріжних сторонах Америки.

Н бавовняних полях в Тексас, половина всіх дітей, які повинні вже в верчесни бути в школі, ідуть туди аж в листопаді і весною знов виходять на роботу. Поміж білими там в кожній дванайцятій родині можна здибати що найменш одну неписменну людину, поміж ніграми в кождій тредій. При теперішнім стані шкільного навчання працюючих дітей ледви і в слідуючім поколінню переведеться неграмотність. На краці відносини на буракових полях в Колоредо і Мишиґен та на городах в Ню Джерзи, Делевер, Мериленд і Вирджинії, куди з весною приходять на роботу тисячі міських дітей. Всі вони більше чи менше занедбують науку. На буряках, по підмійських городах і садах, при будові зелізних доріг, при лісових роботах і також в хліборобстві працює богато мандрівних робітників, які перекочовують з місця на місце й живуть з родинами купою по всяких бараках і „кемпах". Про вихованне і вивченнє своїх дітей вони дбати не можуть, а ніяка громада не обовязана дбати про перелетних птиць. Одначе і діти фармерів ще не все і не всюди можуть вчитися так як треба. Зарадити тим недостачам може тільки більше число сільських шкіл, їх краще виражение, практичніщі методи навчання і — як перша умова — поправа економічних відносин американських фармерів хліборобів.

ПРИСМАЛЕНА ШКУРИНКА.

Був похмурний день ранньої весни. Мороз ще не уйнявся, сонце не огрілось. Зранку земля лежала вкрита ледом та снігом, як зімою, в південь робилася весна, а то й літо: сонце пригрівало, лід і сніг таяв, шуміли струмочки по вулицям, віяв теплий вітрець, зі стріх стікала вода, йшов дощ; а ввечері пізна осінь: холодна слякоть, дощ зі снігом, холодне болото, приморозок.

В такий день ранньої весни стояв на вуглу великої вулиці маленький хлопчина і просив хліба.

— Дайте хліба шматочок.

Але прохожі чули вже ці слова так часто за всю зіму, чули стільки страхіть про смерти із голоду і бачили так багато голодних, умираючих і померлих що вже й не звертали уваги на їх. Це все одно, що з початком війни перших ранених обсипали квітками, обдаровували цукорками, цигарками, а пізніще і уваги не звертали, коли вони вмірали із голоду, без догляду. І надоїли, і не вистрачило средств; вичерпалися.

Прохожі йшли байдуже побіля голодної дитини, йшли не замічаючи. Дитина стояла з самого ранку на тому самому місці і терпеливо дожидала щасливого випадку, що дав би їй шматочок хліба. Під ногами було мокро і хлопчина піднімав одну ногу, загорнути в ганчірря, щоби з мокрих шматок постікала холодна вода, а потому ставав нею в розтялий сніг і піднімав другу. Холод термосив ним аж зуби дзвонили але він не йшов зі свого місця. А може ота жінка, що іде, дасть шматочок хліба. Але жінка минула його не даючи нічого. А може той чоловік. І той чоловік не давав нічого.

Сон вийшло з поза сивих хмар і пигріло тепло-тепло. Хлопчину засосало щось під грудьми і в голові закрутилося. Він пiймав за ліхтар. Вздержався.

Як ішов він з дому, то мама наказувала:

— Приходи Грицуню швидко, бо зі мною недобре. Щоби ти хоч при смерті був.

Але Грицько хотів сьогодні хоч для мами випросити шматочок хлібця. Сам він вчора зїв у солдат мисочку каші, кітлик юшки ще й з хлібом, а мама вже три дні нічого не їла. Йому хотілося для мами шматочок хлібця принести. Але даремне. Ніхто нічого не давав.

Ішла мимо стара бабуся, обдерта, бідна. Але Грицько до всіх звертався звернувся і до неї; хто його знає, хто з них відчує його горе, пожаліє голодну дитину.

— Дайте хлібця шматочок.

Бабуся стала, пошпорталася помежи кінцями великої хустки, що окутувала її голову плечі і груди і вийняла здоровий шмат білого хліба.

Грицько неповірив своїм очам. Стояв, як камінний.

— На тобі синку, — сказала бабуся і подала йому хліб.

Грицько схопив хліб і кинувся бігом до дому.

Мамі. Мамі, — думав він в душі. Він не подякував, не оглядався; що йому до людей до тієї бабусі. Він голоден, мама голодна — йому треба хліба. Хліб есть, що йому до всіх. Він притискав грінку хліба обома руками до грудий і йшов широкими кроками по вулиці, аж болото прискало як од пранника, а мокрі шматки на ногах чявкали, як язиком.

Білий, хліб, мягкий як вата дихав приемним запахом на Грицька і він крадькома поглядав на темно-червону шкурочку. Хотілося йому ущипнуть, попробувать, але ні. Це для мами. Так порішив він зранку. Мама лежить хвора, вже три дні не їла, а він їв вчора. Сьогодні він може потерпіти, а мама хай попоїсть. Яке щастя, що це білий хліб. Мамі саме й треба мягкого хліба. Та й добрий же він мусить бути, — ґадає Грицько. Попробувать хіба. Ага. Тільки попробуй: тоді все далі й далі піде. Ні Краще не займав.

Грицько притискає хліб руками, очі горять в його. Він щипає потихенько, двома пальцями білу мякушку в очима ніби не дивиться, а думкою ніби не думає. І соромно йому, що він мамин хліб щипає, і жалко йому мами і їсти самому як хочеться. Ой, як хочеться. Язик звогчується слиною, Грицько ковтає її, Грицько, закривши очі кладе в рот малесеньку кріщку білого хліба. В носі аж душить приемний запах печеного тіста, під грудьми щось лоскоче, голова ходором ходе.

— Смачний же який.

Він щипає шкурочку.

— А шкурочка.

Шкурочка теж смачна. І з краєчку і далі і смачна мякушка, смачний хліб. Грицько нічого не думає, не хоче нічого думати про нікого, Грицько не знає, що він призначив цей хліб для мами, він не знає навіть, що там голодна мама. Він сам дуже голодний, щипає білий хліб все більшими і більшими шматками кидає в рот і з насолодою смакує його язиком.

Великий окрайчик хліба переполовся. Грицько з ляком поглянув на його.

— Що я принесу мамі...

Він повизбирував на рукаві крішки і поскидав в рот.

— Ні, це ще гарний шматок, — потішив він себе. Буде ще що мамі принести.

Однакож йому хотілося ще хоч крихіточку зїсти. Нагадати той чудовий смак білого хліба. Гриць став підрівнювати шматок. Він щіпав з усіх боків, щоби окрайчик прибрав рівну форму. Але окрайчик все малів, все меньшав, а форми правильної все таки не прибірав. Справжний жах засвітився в очах у Грицька, коли він помітив, що з хліба залишилась одна пригоріла шкурочка.

— Що я зробив, — мало не скрикнув Грицько. Що я тепер мамі принесу. Мама ввесь день вчора, позавчора не їла, а я зїв її хліб.

Грицько не знав, чи йти до дому.

— Мама там вмирає з голоду, що я їй принесу?

Його горло здавив тепер плач. Він був собі сам осоружний, що він зїв мамин хліб. Ах, щоби він не дав, щоби хліб зробився знову, таким же, як був. Але ні. В руці лежала маленька присмалена шкурка.

— Мама любить шкурку... подумав він; він хотів себе якось потішити, додати собі одваги принести мамі хоч ту шкурку, бо йому вже соромно було показуватися мамі на очі. Маму він дуже любив, все дбав про неї, а тепер мама третій день не іла, вмирає з голоду а він її хліб зїв.

Дуже несміло одхилив він двері до хати. В хаті було тихо. Мати спала. Грицько легше відітхнув. Підійшов на пальцях до ліжка. Простягнув до мами руку з підгорілою шкуркою і тихо обізвався:

— Мало, я приніс вам хліба.

Але голос був в його непевний і він рад був що мама одвернута до стіни, бо він би не видержав маминого погляду.

— Мамо ось хліб.

Він помаленько тронув маму за плече. Але мама не повертала́ся. Тоді він сказав вже твердше і потермосів її:

— Мамо.

Він повернув її до себе і побачив усмішку на маминому лиці. Мама не дихала, мама холодна. Мама вмерла.

— Мамо.

Сором, жаль, розпука зазвучали в його голові.

Мама посміхалась йому привітливо.

Грицько постояв хвилину як камяний потому розглянувся по хаті, кинув шкурку хліба в рот, пожував її, проковтнув і залився плачем.

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ОСОБИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Ч. 484

(Третий виказ).

52) Клівленд, О., збірку з віча від Комітету Ліґи Вільної України переслав о. Ф. Тарнавський 1383.50

Зложили: Мих. Лазука 75.00; Йосиф Мазепа 50.00; Михайло Бучинський 25.00; Михайло Левицький 18.00; о. Ф. Тарнавський, Анастазія Добровольська, Розалія Петришин, Семен Брацук, Іван Тарнавський, Яків Головецький, Михайло Пелех, Антін Станґратчук, Антін Бревка, Іван Тремблюк і Іван Денега (Лейквуд) по 15.00; Марія Тарнава, Михайло Тарнава, Параскевія Цюпа, Іван Пеленьо, Йосиф Цьобан, Іван Кухта, Петро Коваль, Дмитро Крук, Михайло Федорчак, Єва Бревка, Укр. Січова Банда, Павлусь Ст., Стефан Іванчук, Іван Войціцький, Михайло Гапко, Ілько Бігун, Василь Нагірний, Теодор Ошипок і Николай Пекний по 10.00; Варвара Буката, Володимир Буката, Андрій Поповняк, Василь Волянський (мол.), Володимир Козюк, Теодор Пукач, Лесь Данилко, Петро Лежан, Ілько Пукач, Катерина Марко, Антін Янівський, Василь Козир, Дмитро Токар, Олекса Хай, Василь Кокоць, Олекса Смолило, Павло Іващишин, Василь Цвірчак, Теодор Левицький, Дмитро Гавриляк, Марія Ячник, Тарас Ячник, Іван Сподар, Вас. Момрик, Керик Петро, Тимко Бандура, Ілько Капраль, Іван Семенюк, Стефан Макаль, Стефан Пелех, Іван Сич, Петро Пастернак, Николай Пукач, Андр. Герман, Семен Потолюк, Василь Підзирайло, Григорий Волянський, Андрій Барна, Василь Леськів, Григорий Гнилка, Филип Павлович, Стах Підзирайло, Павло Чорній, Дмитро Болеста, Олекса Гречковський, Павло Купчевич, Николай Пелехатий, Леон Перел, Михайло Бурко, Ілько Харук, Михайло Бегановський, Матей Притуляк, Стефан Сольський, Василь Крупа, Максим Куць, Григорий Кравчишин, Ів. Собчук, Марія Ващишин, Йосиф Войнаровський, Йосиф Сенчина, Яким Ощипок, Олекса Купчик, Іван Гнатків, Іван Сеник, Дмитро Лакус, Йосиф Коваль, Николай Щупак, Петро Лакус, Василь Кузик, Михайло Гуль, Володимир Тритяк, Григорий Кальницький, Іван Писарчук, Катерина Вільчик, Марія Ольшаницька, Матвій Кмита, Юрій Ґалац, Михайло Матийшин, Василь Піндур, Михайло Завінський, Михайло Фецачин, Мих. Білецький, Николай Которинський, Кость Лобур, Марта Стебельська, Іван Ільків, Николай Данилюк, Павло Ольшаницький, Ілько Кріль, Йосиф Хмель, Параскевія Полівчук, Юрій Плахтиняк, Николай Каїк, Василь Волянський (стар.), Стефан Палівода, Іван Небожук, Тома Федорчак, Гаврило Кость, Іван Петрович, Семен Федик, Теодор Люпушак, Іван Барна, Николай Капраль, Лука Чупіль, Іван Телеп, Теодор Денис, Василь Репужинський, Михайло Савчак, Павло Наконечний, Теод. Яким, Йосиф Ґбур, Дмитро Струк, Михайло Стойка, Гаврило Волошин, Дмитро Мартишин, Мих. Лупань, Михайло Волошин, Андрій Кальницький, Ник. Павлюк, Іван Добранський, Стефан Осарчук, Петро Липян, Андрій Дмитренко, Іван Клим, Петро Ячник по 5.00; по 4.00: Филип Мовчко, Михайло Страп, Іван Струтинський, Ник. Тритяк; по 3.00: Теодор Гомзяк, Николай Гавриляк, Андрій Панасюк, Василь Лучка, Сподар Михайло; по 2.00: Андрій Іваночко, Теод. Купчик, Николай Лисий, Стефан Чорній, Ілько Курч, Никифор Хімчак, Теодор Купчевич, Михайло Петришин, Мих. Когут; по 1.00: Себестіян Смит, Мих. Гавроньский, Дмитро Бегановський, Николай Щубака, Николай Габіль, Василь Мадей, Николай Бусько, Небожук Стеф., Николай Волошин, Дмитро Лежан, Михайло Кліщинський, Василь Комиш, Василь Карпінець, Николай Дутко, Йосиф Биць, Петро Толочкевич, Дм. Брошко, Марія Білецька, Михайло Фір, Михайло Лабяк, Ант. Васюник, Андрій Сидір, Юрий Бежик, Петро Куповський, Ірена Третяк, Зофія Іванчук, Михайло Іванчук, Стефан Іванчук, Ст. Гомніцький, Василь Конит, Петро Волянський, Пилип Харковий, Йосиф Жуківський; по 50 цнт.: Василь Венц, Мих. Цюпа, Петро Білаш; дрібними датками 7.00.

53) Питсфілд, Масс., від Січовиків 16-ої Сотні Січової Организації переслав п. О. Яремій.. 11.45

Зложили: по 1.00: Юрко Спасик, Іван Базістий, Николай Стефанюк (стар.), Назарко Гуска, Василь Дарчук, Григ. Соколовський, Іван Мартинюк, Ілія Найда, Василь Хемюк; по 50 ц.: Іван Легуняк, Пентелеймон Семенів, Іван Гричак, Дмитро Антонійчук; Дмитро Закардонський 25 цнт.; Григорій Антонійчук 20 цнт.

54) Детройт, Миш., С. Радзік 4.00

55) Оліен, Н. Й., Ів. Скробач 10.00

56) Ст. Павл, Мінн., Катерина Качмар 10.00

57) Гейзелтон, Па., збірку переслав о. С. Милянич 26.00

58) Сиракюз, Н. Й., збірку переслав п. Григорий Бедзів.... 39.00

Зложили: Податок від членів Тов. Січ, від. 282 У. Н. Союза 20.00; Олекса Шкляренко, Гаврило Ґуральний по 5.00; по 2.00: Теодор Новенчук, Володимир Ворощак; по 1.00: Ілько Трач, Іван Шушевський, Іван Старовушняк, Іван Юрчишин; по 50 цнт.: Василь Лаба, Николай Шаляк.

59) Бруклин, Н. Й., збірку з концерту переслав від Комітету Фонду п. Семен ШиШ 37.40

60) Лумис, Н. Й., Онуфрій Гаврилів 5.00

61) Бостон, Масс., Ст. Бойко 5.00

62) Ню Йорк Сіті, Онисько Бахір, переслав п. С. Дембицький 5.00

63) Вунсакет, Р. Ай., дохід з балю від Сестрицтва Непорочного Зачатя, переслав п. М. Чагарин 100.00

64) Ембридж, Па., о. Петро Дмитрик 10.00

65) Алентави, Па., збірку переслав п. Д. Рудакевич 191.57

Зложили: о. В. Турула 25.00; Іван Собчак, Ілія Климань, Гр. Пипюк, Стефан Салаш і Іван Білань по 5.00; по 2.00: Ілія Сокальський, Антін Салаш, Іван Дашевський, Ф. Мазепа, Антін Максимюк, Левко Хома, Василь Ярема, Данило Криса; по 1.00: Варвара Гайдай, Петро Яремчук, Павло Лагоцький, Іван Гірчак, Никола Бобиляк, Олекса Попик, А. Тупилка, Михаїл Колодій, Олекса Клапко, С. Яремчук, Дмитро Яромій, Максим Пичінка, Юлія Саврук, Дмитро Мороз, Михайло Мацько, Григорий Ганич, Петро Грабовинський, Никола Михалишин, Катерина Нирка, Григорий Фариняк, Ів. Когут, Олекса Мещишин, Стах Чорний, Михайло Залуський, Григорий Фариняк (стар.), Марія Перун, Матвій Пітух, Маланя Худоба, Стефан Маркевич, Никола Кочинаш, Михайло Кочинаш, Николай Пікиль, Роман Бойко, Григорий Романишин, Василь Ракочий, Дмитро Рудакевич, Дмитро Турчин, Петро Стельмах, Никола Мороз; по 50 цнт.: Іван Заяць, Пантелеймон Пундяк, Петро Галасовський, Семко Плечінь, Ева Піцщак, Юрій Цевиккий; по 25 цнт.: Михаїл Ярема, Ксеня Бруцак, Ева Гиба, Катерина Васильців, Анна Кіщак; збірка з балю 50.32; інші датки 32.00.

(Конець буде).

СОН І БЕЗСОННІСТЬ

Добрий сон є одною з познак доброго здоровля. Наробившись за дня здоровий чоловік сейчас засипляє, як тільки положиться спати. Коли-ж хто не може заснути, хоч утомився за дня і пора-б вже заснути, так се знак, що в його на тілі чи на души не все так як повинно бути. Всякий припадок безсонности повинен бути для людини осторогою, що її здоровлє не зовсім впорядку. Правда, недомагання може бути тільки хвилеве і маловажне. Буває, що людина, яка звичайно здорово спить, не може заснути, коли часом переїлась або зопсувала собі жолудок. Та коли безсонність час від часу вертається, так се вже знак, що орґанізм взагалі не функціонує як слід; причиною може бути невідповідне відживлення, брак руху, неправильний спосіб життя. Коли-ж врешті людина правильно терпить від безсонности, ніч за нічю довго не може заснути, часто будиться і встає рано з почуттєм, що не виспалась тільки вимучилась без сну, так се вже познака якоїсь хороби. Само собою безсонність не хороба, але властне симптом хороби. Причиною такої безсонности є все якась слабість і ту причину треба найти та вилічити.

Одначе люде звичайно не звертають належної уваги на ту осторогу, якою зявляється періодична безсонність. Хоч і як прикро ніч за нічю перевертатись на постелі і не могти заснути, та проте людина звичайно довго терпить, поки піде до лікаря порадитись. Збільша люде все ще думають, що безсонність єсть якесьо окреме недомагання само про себе, яке саме прийшло і саме минеться. На ділі причиною безсонности є все якась слабість і треба ту слабість лічити; чим довше вона затягнеться, тим гірше і тим тяще її збутися. Ще гірше, коли людина думає, що безсонність може вилічити яким-небудь ліком на сон. Правда, такі ліки ліки є і в кожній аптиці можна їх купити. Звичайно вони зроблені з опія, який справді присипляє. І звичайно натерпівшись від безсонности, хорий першим чином іде в аптику та каже собі дати щось на сон. І хоч від такого ліку можна трохи заснути, та безсонности ним не вилічить, так як за безсонністю ховається якась справжня слабість, яка не дає людині спати. Буває, що й лікар припише хорому якийсь порошок або пігулки на сон, та зовсім не задля лічення, а щоб зробити йому хвилеву полекшу; все таки заснувши на хвилю хорий трохи спічне. Та справжну слабість, яка й єсть причиною безсонности, лікар лічить окремо.

Буває, що натерпівшись від безсонности людина потім не може заснути прости з страху, що не засне. Лягаючи відразу починає думати про те, що не зможе заснути, і сама та думка вже зганяє сон з очей. І чим більше людина думає про те, щоб заснути, тим тяще її справді заснути. Тому краще зовсім не думати про сон і не старатися на силу заснути. Замість того треба за дня ужити як найбільше свіжого воздуху і концентрувати увагу на свою роботу і взагалі на все инше тільки не на думку про сон і про те, чи в ночи заснеш чи ні. Уважати на те, що їсться, і особливо в вечері богато не їсти. Тяжка вечера відбере й решту сну. Чаю та кави краще зовсім не пити. Коли хто вже положився і довго не може заснути, то проте нехай або далі лежить спокійно або нехай встане, вийде на двір і перейдеться скорим кроком на свіжім воздусі якої пів години. Вставати і без цілі ходити по хаті не має змислу. За те добре на ніч викупатися в теплій воді (яких 96 степенів фаренгайта); десять до пятнайцять хвиль пробути в воді і потім добре натертися. Тепла вода стягає кров до поверхні тіла, в руки і ноги добре натертися. Тепла вода стягає кров до поверхні тіла, в рукиі ноги, і такимчином зменшує її напдив до мозку. Такий сам наслідок буде, коли вимачати ноги в горячій воді; буває, що після того теж легше заснути.

ПОМОЖІМ!

Летить ворон понад Дністром,
Зачув жир і краче; —
Над побитими синами
України плаче.
І над Дністром і над Дніпром
Зібралися круки; —
Недобитків українських
Виводять на муки.
Супи й орли острять клюви
На пир ся збирають; —
Москаль і Лях нашу молодь
Під „стенков" стріляють.
Жидівщина і панщина
Папують усюди; —
Голод, тюрму і неволю
Терплять наші люди.
Сиротами блудять діти,
Матері вдовами, —
Батьки в землі чи в арештах;
А попід хатами
Ходить шандар і мишкує,
Як донос зложити,
Щоб до решта український
Нарід потубити.
Вулицями інваліди
Жебраки бездомні
Штигулькають каліками
Голодні і томні;
А по хатах ляцьке військо
Збитки виправляє,
Вже послідний хвіст з обори
В місто виганяє.
А на вози поскладали
Збіжа, паші, всього
Зрабували ще й побили
Хлопчика малого.
Упав хлопчик в обороні
Мамуні-вдовиці
Лежить мертвий, дитина ще,
При самій кериниці.
Тече кровця у студенце,
Счервонила воду —
Ой пє нарід гірку чашу
До самого споду.

На хресті росияли Україну
І руки і ноги прибили;
На її бідну головоньку
Терновий вінець зложили.
Єще живій копають гріб
Хищні кати-бузувіри,
А нам, як старцям бездомним
До рук торби, костур, ліри,
Подають люкаві: — Пробіг!
Не вжеж ми не нарід а сьміття,
Що в ґазди нам пхаєсь всяка
[дрянь?
До зброї брате, у сю пору
По всій Укрзїні кождий встань!
Скитальці на поміч Вітчині!
Здіймай послідне і продай!
Пусте життя, як нема волі —
Усьо для свободи віддай!
Не хочеш, щоб глумився світ,
Єднайся в силу і сповни
Свого ґенія заповіт.
Забудь злобу, ми всі друзі,
Нас всіх нагайков однов бють,
Ми всі без права — нарбд наш
Ті самі опришки січуть.
Плече в плече і лавою
Могучою разом попрім
Ломім окови і тюрми
По всій Україні розвалім.

І. Роговський.

„BETTER TIMES"

„Better Times", 8-мий з ряду репертуар Dillingham-ав Гіподромі, пічне 19-ту з ряду виставу в находячім тижни. Ся вистава під проводом R. H. Burnside, генерального директора сего венкого театру сповнила предсказаний успіх в котрім предсказано, що се буде одна з найпопулярнійших і найгарнійших вистав в історії Гіподрому, яку відвідали далеко більші маси людий ніж коли небудь в минувших сезонах.

Сей успіх „Ліпших Часів" цілком зрозумілий, позаяк се я одна з найбільших вистав Гіподрому. В 16 чудових сценеріях є занятих більше сотки передових акторів, балети з 300 осіб, хори з 300 осіб, понад 100 співаків, 100 кловнів і 100 треованих звірят. В програму входять всякі штуки, ось як Orlandos Wonderful Horses, The Long Tack Sam, хінска трупа акробатів, Torbay, Patrik & Francisco, the Bell Brothers, Powers Dancing Elephants, The Three Bobs and Jocko, the $50,000 Crow, George Herman, Claudius and Scarlet, The Berlo Sisters and Marceline.

Пополудневі вистави „Ліпших Часів" відбуваються що дня, тікети від 25 до $1.50 можна набувати тепер в касі Гіподрому.

АРЕШТИ У ВАРШАВІ

На підставі зарядження комісаря на Варшаву 26. грудня відбулися там численні ревізії та арешти кількох членів „Розвою", яким доказано провід над юрбою підчас варшавських демонстрацій. Арештованих адміністраційним порядком інтерновано в мокотовській тюрмі. „Розвуй" видав комунікат, у якому заявляє, що тільки один з арештованих є членом цього товариства та, що зарядження комісаря на Варшаву мають на меті знищити „Розвуй".

„Курієр Поранни" доносить, що справу замаху на Народні Збори 16. ц. м. віддано двом слідчим суддям: один розслідджує вину поліції, другий чи цивільні власти взяли участь у замаху.

НА ВУЛИЦІ.

Нарис.

На вулиці зчинилося збіговище. З усіх боків підбігали люди, щоби дізнатися, що там таке скоїлося. Гурт все більшав, все ріс, а з середини його доносилися тільки уривчасті голоси, плач то крики, що й розібрати було важко, що там таке. Один другому почерез плечі встромляв зір в середину, нічого не бачив і не розбирав, а-ле вижидав кожен якогось виясненя. Кожен стояв, немов має яке діло тут, немов він тут необхідний. Підходили нові питали попередних: Що тут. Ті здвигали плечима, а нові, ніби заспокоені цією відповіддю, ставали в гурт і стояли. А в середині збіговища середних літ жінка в дряній одежині, висхудла і квола добирала останніх сил, щоби вирвати що-то із рук малого хлопяти зеленого, як свіжий лист.

— Ти оддай сюди... — кричала жінка.

Хлопець ховав руку глибоко в рукави і головою заступав дорогу до своїх рук.

— Що таке, — питали передні одні одних.

— Не знати.

— Це його мати, чи як.

Напевне мати,, бо чого-ж би чужа пристала до дитини.

— Що він що вкрав.

Жінка нічого не одвічала, а тільки старалася вирвати щото з рук в хлопчини.

— Видно, щось украв, — обзивалася якась жінка.

— Поможіть одняти, бачите, вона слаба не дасть собі ради із ним, — говорив хтось.

— Ах, ти касусе, — заверещала жінка. Вона підняла закровавлену руку і стала бити хлопчину по голові.

— Це перекупка — сказав хтось.

— Ах, ти кусаєш, — говорила вона крізь сльози тремтячим старечим голосом.

— Ти оддаш? Ти оддаш? — питала вона товчучи його в шию.

— Я не оддам; я сам хочу, — хропів хлопець і старався вкусити її руку.

— А я нехочу.

— Та поможіть їй. В неї сили нема побороти його.

Якийсь салдат виступив із середини, хватив хлопчину за груди, труснув ним аж шапка злетіла і вдарив поза вуха з усій сили.

— Не займіте бить його, — кинулась жінка на салдата випускаючи хлопця. Салдат поступився.

— Це мама, —сказали з усіх сторін.

А хлопець використав волю, вхопив шапку і, заточуючись, подався в низ по вулиці боязко оглядаючись, чи мати не здоганяє. На вуглу вулиці він зупинився, вийняв із рукава шматочок чорного хліба, зімятого і забодоченого і став жадібно його гризти. Його руки од знесилля трусилися, він сам ледві стояв на ногах.

— Їж, хлопче, їж швидче; не дай мамі, — говорив якийсь прохожий, — хай знає нащо плодила.

А мати обезсилена боротьбою за шматок хліба опустилася нашоход під стінкою будинку і жадібно дивилася, як на другому вуглу її хлопчина зїдав чорний мацток хліба.

Збіговище помалу розходилося.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітинґу, котрий відбувся 1-го січня с. р., вибрано отсей новий уряд на 1923 рік: М. Скочипец, предс.; Я. Бобкович, з. предс.; І. Маркович, секр.; Г. Гайдук, з. секр.; Н. Клебан, кас.; М. Мачузак, з. кас.; Н. Плавущак і Г. Волинський, контрольори; Н. Гамадик і Н. Йон, доглядачі хорих; Ф. Космовський і М. Позпанський, прапорники; К. Мальо, двераник; Бобкович, позовий. Повідомляється також всіх членів, що по річнім мітинґу члени ухвалили всі одноголосно, що з початком січня 1923 р. кождий член має платити 50 до товариської каси. Хорий член буде діставати запомогу 6 долярів тижнево. Мітинґи відбуваються в кождий 3-ій понеділок по першім в церковній гали о 7. годині вечером. Просить ся членів приходити на означений час. — М. Скочипец, предс.; І. Маркович, секр.; Н. Клебан, кас.